

Volodymyr Bondar, Doctor of Philosophy, Associate Professor

Kyiv International University

Kyiv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-471-9-57>

SOME OF MODERN METHODOLOGICAL ASPECTS OF INVOLVEMENT INTERNATIONAL PARTNERS TO THE RECOVERY OF UKRAINE

ОКРЕМІ СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРІВ ДО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

У світовому публічному просторі за початок формування сучасних методологічних аспектів з проблематики, пов'язаної з відновленням України, можемо вважати результати ініційованої українською стороною і проведеної в липні 2022 року в Швейцарському місті Лугано міжнародної профільної конференції. Знаковою подією стало схвалення країнами-учасницями Декларації з формування рамки для подальшого співробітництва й узгодження основних підходів, яка отримала назву так званих «принципів Лугано». Отже, провадження скоординованої міжнародної політики, фінансової і технічної допомоги передбачається відповідно до сімох принципів, а саме: партнерство; спрямованість на реформи; прозорість, підзвітність й верховенство права; демократична участь; залучення багатьох зацікавлених сторін; гендерна рівність та інклюзія; сталий розвиток [1].

З приводу одного із принципів – «залучення багатьох зацікавлених сторін», розглянемо його методологічне підґрунтя в контексті концепції зацікавлених сторін, сформульованої Е. Фріманом і Дж. Мак-Веа. Американські науковці, систематизувавши й вдосконаливши існуючі в західному підприємницькому середовищі методологічні підходи як стратегічно управляти складною корпоративною структурою задля задоволення потреб та очікувань усіх сторін, які мають повноваження, декларують наміри або володіють правами, активами відносно цієї організаційної системи, запропонували відповідну концепцію у своїй праці «Підхід зацікавлених сторін до стратегічного управління (A Stake Holder Approach to Strategic Management, 2001 р.) [2]. Спираючись на теорію систем, концепцією передбачається, що в середині будь-якої організації, яку можна уявити як відкриту систему, існують внутрішні зв'язки між її елементами та зовнішні зв'язки із

зацікавленими сторонами (стейкхолдерами), котрі мають наміри або плани стосовно її розвитку через безпосередню участь, і, що завдяки саме цим зв'язкам такі питання вирішуються [2, с. 8].

Слід визнати, що внутрішні та зовнішні зв'язки, з позицій системного підходу, є одним із ключових факторів заснування, діяльності і розвитку будь-якої організації чи процесу. Безсумнівно, що завдяки тому, якими конструктивними, ефективними та оптимальними виявляться зв'язки між усіма зацікавленими сторонами, й залежатиме майбутнє всієї системи.

За широкого смислу, відновлення України, це процес, який передбачає участь багатьох міжнародних учасників спільно з вітчизняними представниками задля досягнення визначених цілей. Тож, зв'язки та оптимальну взаємодію між усіма зацікавленими сторонами, зарубіжними і вітчизняними, можемо визнати як один із ключових факторів процесу відновлення України. Явища системного і суспільного, складної системи з розмаїттям й множиною утворювальних компонентів, таких, як політичний, економічний, оборонно-промисловий, інформаційний, соціальний та інші.

Одним із викликів при формуванні кола зарубіжних партнерів, представники яких декларуватимуть про намір узяти участь у відновленні, буде визначення критеріїв чи параметрів для застосування українською стороною. Поміж можливих підходів, що мають сприяти вирішенню, пропонуємо визначати у межах політико-управлінського аспекту, за принципом політичної доцільності. Ця перспектива перебуває в площині об'єктно-суб'єктної взаємодії та ієрархічного позиціонування країн в міжнародній безпековій системі в умовах загострення світового гібридного протистояння, стрімкого поглиблення розламу між супротивними сторонами. Звідсіля висновок, щоби запобігти нанесенню шкоди національній економіці, треба враховувати фактор перспективи країни: суб'єкт гібридного нападу або країна-агресор; країна-спостерігач; об'єкт цілепокладання деструктивного інформаційно-психологічного впливу.

Голосування під час Генеральної Асамблеї ООН у листопаді 2022 року можна вважати визначною подією, яка умовно розділила міжнародну спільноту на два табори, опонентів і прихильників у питанні підтримки України. Зокрема, упродовж обговорення на засіданні проєкта резолюції «Забезпечення засобів правового захисту та репарацій у зв'язку з агресією проти України» (документ A/RES/ES-11/5 [3]), 14 країн висловилося проти: Багамські Острови, білорусь, ПАР, КНР, Куба, КНДР, Еритрея, Ефіопія, Іран, Малі, Нікарагуа, рф, Сирія, Зімбабве, та 74 утрималося. Подальші міжнародні події на тлі розгортання повномасштабної агресії рф проти України усе виразніше масштабують геополітичні розбіжності між зоною стабільності, у якій панує верховенство права, й сферою невизначеності з генеруванням у ній викликів, загроз безпеці, руйнівних тенденцій для стабільного і сталого розвитку демократичних країн та їх державоутворювальних компонентів.

У контексті цього аспекту суттєво розкривається концепт інформаційно-психологічна безпека. Зокрема й у тім, що його визначальними ознаками є наявність елементів і факторів, які зумовлюють стан інформаційно-психологічної безпеки як окремої системи в координатах системи національної безпеки. Адже, у разі порушення їх оптимальної взаємодії, або втрати функціональності через деструктивний зовнішній інформаційно-психологічний вплив, під загрозою опиняються національні інтереси, потенціал держави, зниження ефективності функціонування суб'єктів державного управління, рівня симетричного та ефективного реагування безпекового сектору на чинники, які генерують виклики і загрози [4]. Теж саме стосується й відновлення України, оскільки про зацікавленість узяти участь виявлятимуть учасники у тому числі з країн чи юрисдикцій, різних за об'єктністю чи статусом в ієрархічній моделі сучасної міжнародної безпекової системи.

Доходимо висновку, крізь призму політико-управлінського аспекту концепту інформаційно-психологічна безпека, концепції зацікавлених сторін (стейкгольдерів) підкреслюється важливість й актуальність питання подальшого методологічного опрацювання комплексного підходу по відборі зарубіжних партнерів на предмет наявних потенційних загроз, прогнозу щодо їх виникнення внаслідок залучення до процесу відновлення України, та його впровадження в систему публічного управління.

Інший аргумент у тому, що при відборі іноземних партнерів доцільно залучати юридичні або фізичні особи, суб'єкти господарювання, зареєстровані в тих країнах, які за своїм статусом співмірні з об'єктністю нашої держави в ієрархії міжнародної безпекової системи за гібридного протистояння.

Наступний висновок – керування нашою державою відновленням потребує стратегічного управління цією системною організаційною структурою. За феноменологічного підходу, як-то наявність багатьох секторів національної економіки та одночасного впливу на систему правових, інформаційних, економічних, психологічних й інших явищ чи відносин, саме міжнародні зв'язки – без чого цей процес не можливий, передбачають оптимальну взаємодію між усіма зацікавленими сторонами. Тому цей елемент набуватиме визначального характеру в побудові, збереженні та успішному розгортанні усього комплексу з відновлення України.

Література:

1. Підсумковий документ Міжнародної конференції з питань відновлення України (URC 2022). «Декларація Лугано». 4–5 липня 2022. Лугано, Швейцарія. URL: https://cdn.prod.website-files.com/625d81ec8313622a52e2f031/62cd2e0ba5613c953a9b52d4_Lugano%20Declaration_UA.pdf (дата звернення 06.09.2024).

2. Freeman, Edward, Mcvea, John. A Stakeholder Approach to Strategic Management. *Darden Graduate School of Business Administration. University of Virginia, USA, 2001*. 01–02. 32. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.263511>.

3. Furtherance of remedy and reparation for aggression against Ukraine. Resolution adopted by the General Assembly on 14 November 2022. A/RES/ES-11/5. United Nations, New York, USA. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3994481?v=pdf&ln=es> (дата звернення 06.09.2024).

4. Бондар В.Т. Політико-управлінські аспекти концепту інформаційно-психологічна безпека. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*, 2024. Вип. 13. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-02-06>.